

SOPIMUS
SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN
JA
AMERIKAN YHDYSVALTOJEN HALLITUKSEN
VÄLILLÄ
PUOLUSTUSYHTEISTYÖSTÄ

SISÄLTÖ

Johdanto-osa

- 1 artikla Soveltamisala ja tarkoitus
- 2 artikla Määritelmät
- 3 artikla Pääsy sovittuihin tiloihin ja sovituille alueille sekä niiden käyttö
- 4 artikla Puolustuskaluston, tarvikkeiden ja materiaalin sijoittaminen ennakolta
- 5 artikla Omaisuuden omistusoikeudet
- 6 artikla Turvallisuus
- 7 artikla Maahantulo ja maasta poistuminen
- 8 artikla Logistinen tuki
- 9 artikla Moottoriajoneuvot
- 10 artikla Luvat
- 11 artikla Ilma-alusten, alusten ja ajoneuvojen liikkuminen
- 12 artikla Rikosoikeudellinen tuomiovalta
- 13 artikla Vapaudenmenetys ja vierailuoikeus
- 14 artikla Kurinpito
- 15 artikla Vahingonkorvausvaatimukset
- 16 artikla Viralliset verovapautukset
- 17 artikla Henkilökohtaiset verovapautukset
- 18 artikla Virallinen maahantuonti ja maasta vienti
- 19 artikla Henkilökohtainen maahantuonti, maasta vienti ja tavaroiden luovuttaminen
- 20 artikla Tullimenettelyt
- 21 artikla Asevoimille tarkoitetut palvelut
- 22 artikla Asevoimien postitoimipaikat
- 23 artikla Valuutta ja valuutanvaihto
- 24 artikla Työnteko
- 25 artikla Hankintamenettelyt
- 26 artikla USA:n sopimustoimittajien asema
- 27 artikla Ympäristö, kansanterveys ja turvallisuus
- 28 artikla Yleishyödylliset palvelut ja viestintäyhteydet
- 29 artikla Täytäntöönpano ja riidat
- 30 artikla Voimaantulo, muuttaminen ja voimassaolo
- Liite A Sovitut tilat ja alueet

Suomen tasavallan hallitus ("Suomi") ja Amerikan yhdysvaltojen hallitus ("Yhdysvallat") , jäljempänä molemmat yhdessä "osapuolet" ja kumpikin erikseen "osapuoli", jotka

ovat tietoisia Washingtonissa 4 päivänä huhtikuuta 1949 allekirjoitettuun Pohjois-Atlantin sopimukseen perustuvista oikeuksista ja velvollisuuksista,

tiedostavat tarpeen parantaa yhteistä turvallisuuttaan, edistää osaltaan kansainvälistä rauhaa ja vakautta sekä lujittaa jo olemassa olevaa puolustuksen ja turvallisuuden alan kumppanuutta,

ovat päättäneet kehittää erillistä ja yhteistä valmiuttaan vastustaa aseellisia hyökkäyksiä sekä estää ja torjua hyökkääjien toimia ja puolustautua niitä vastaan, ottaen huomioon erityisesti San Franciscossa 26 päivänä kesäkuuta 1945 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja Washingtonissa 4 päivänä huhtikuuta 1949 tehdyn Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisen,

ovat tietoisia osapuolten kansainvälisoikeudellisista velvoitteista ja sitoumuksista,

ottavat huomioon, että Yhdysvaltojen ("USA") joukot, niiden jäsenten huollettavat ja USA:n sopimustoimittajat oleskelevat Suomen alueella Suomen suostumuksella ja että tämän USA:n joukkojen läsnäolon tarkoituksena on edistää osapuolten pyrkimyksiä tukea rauhaa ja turvallisuutta aloilla, jotka koskevat molempien osapuolten etua ja hyötyä, sekä osallistua yhteiseen puolustustoimintaan,

ovat tietoisia siitä, että USA:n joukkojen läsnäolo vahvistaa osaltaan Suomen ja sitä ympäröivän alueen turvallisuutta ja vakautta,

ottavat huomioon Ahvenanmaan kansainvälisoikeudellisen erityisaseman,

tahtovat jakaa tasapuolisesti ja kestävästi vastuun niiden USA:n joukkojen tukemisesta, joita voi oleskella Suomen alueella,

ovat tietoisia Lontoossa 19 päivänä kesäkuuta 1951 allekirjoitetusta ja 23 päivänä elokuuta 1953 voimaan tulleesta sopimuksesta Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta ("Nato SOFA"), mukaan lukien ne Nato SOFAn määräykset, jotka koskevat sitä täydentäviä erillisiä järjestelyjä,

ovat tietoisia Helsingissä ja Stuttgartissa 18 päivänä kesäkuuta ja 9 päivänä heinäkuuta 2008 allekirjoitetusta ja 16 päivänä lokakuuta 2008 voimaan tulleesta hankinta- ja palvelusopimuksesta Suomen puolustusministeriön ja Amerikan yhdysvaltojen puolustusministeriön välillä ("ACSA"),

ovat tietoisia Helsingissä 27 päivänä kesäkuuta 2012 allekirjoitetusta ja 1 päivänä toukokuuta 2013 voimaan tulleesta sopimuksesta Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä turvallisuustoimenpiteistä turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi ("tietoturvaluusopimus"), ja

tahtovat tehdä sopimuksen yhteistyön tehostamisesta Suomen ja Yhdysvaltojen välillä,
ovat sopineet seuraavasta:

1 ARTIKLA SOVELTAMISALA JA TARKOITUS

1. Kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja Suomen suostumuksella tällä sopimuksella luodaan kehys Suomen ja Yhdysvaltojen välisen puolustus- ja turvallisuusalan yhteistyön ja kumppanuuden tehostamiselle sekä täydennetään Nato SOFAlla määrättyjä ehtoja, jotka koskevat USA:n joukkojen ja niiden jäsenten huollettavien oleskelua Suomen alueella sekä tässä sopimuksessa tarkoitetuissa erityistilanteissa USA:n sopimustoimittajien oleskelua ja toimintaa Suomen alueella.

2. Kaikessa tämän sopimuksen mukaisessa toiminnassa, myös varastoitaessa tietynlaisia aseita Suomen alueelle, kunnioitetaan kaikilta osin Suomen suvereniteettia, lainsäädäntöä ja kansainvälisoikeudellisia velvoitteita.

2 ARTIKLA MÄÄRITELMÄT

Tässä sopimuksessa seuraavat ilmaukset määritellään seuraavasti:

1. "USA:n joukot" tarkoittaa kokonaisuutta, joka käsittää USA:n asevoimien joukon, siviilihenkilöstön sekä kaiken omaisuuden, USA:n virallisen tiedon, kaluston ja materiaalin, jotka ovat Suomen alueella, mukaan lukien Yhdysvaltojen käyttämät tai sen puolesta käytettävät ajoneuvot, alukset ja ilma-alukset.
2. "Joukoilla" on Nato SOFAn I artiklan 1 kappaleen a kohdassa tarkoitettu merkitys.
3. Jollei tämän sopimuksen 15 artiklassa toisin määrätä, "siviilihenkilöstöllä" on Nato SOFAn I artiklan 1 kappaleen b kohdassa tarkoitettu merkitys, ja se sisältää myös seuraavat:
 - a) muiden kuin suomalaisten ei-kaupallisten organisaatioiden työntekijät, jotka ovat Amerikan yhdysvaltojen kansalaisia tai oleskelevat pysyväisluonteisesti Yhdysvaltojen alueella eivätkä oleskele pysyväisluonteisesti Suomen alueella ja jotka seuraavat USA:n joukkojen mukana Suomen alueella yksinomaan niiden hyvinvoinnin, moraalin tai koulutuksen edistämiseksi; ja
 - b) huollettavat, jotka ovat USA:n joukkojen palveluksessa, mukaan lukien tämän sopimuksen 21 ja 22 artiklan mukaisia asevoimille tarkoitettuja palveluja varten tai tässä kohdassa tarkoitettujen ei-kaupallisten organisaatioiden palveluksessa.
4. "USA:n sopimustoimittajat" tarkoittaa oikeushenkilöitä, joita ei ole perustettu eikä rekisteröity Suomen alueelle Suomen lainsäädännön mukaisesti ja joilla ei ole siellä Suomen lainsäädännön mukaista pysyvää kotipaikkaa, mukaan lukien sellaiset näiden oikeushenkilöiden työntekijät, jotka eivät ole Suomen kansalaisia eivätkä oleskele pysyväisluonteisesti Suomen alueella, sekä luonnollisia henkilöitä, jotka eivät ole Suomen kansalaisia eivätkä oleskele pysyväisluonteisesti Suomen alueella, kun nämä oikeushenkilöt tai luonnolliset henkilöt ovat Suomen alueella USA:n puolustusministeriön kanssa tehdyn hankintasopimuksen tai alihankintasopimuksen perusteella toimittamassa tavaroita ja palveluja tämän sopimuksen mukaisen toiminnan yhteydessä.
5. "Suomalaiset sopimustoimittajat" tarkoittaa oikeushenkilöitä, jotka on perustettu tai rekisteröity Suomen alueelle Suomen lainsäädännön mukaisesti tai joilla on siellä Suomen lainsäädännön mukainen pysyvä kotipaikka, mukaan lukien näiden oikeushenkilöiden työntekijät ja sellaiset USA:n sopimustoimittajien työntekijät, jotka ovat Suomen kansalaisia tai oleskelevat pysyväisluonteisesti Suomen alueella, sekä luonnollisia henkilöitä, jotka ovat Suomen kansalaisia tai oleskelevat pysyväisluonteisesti Suomen alueella, kun nämä oikeushenkilöt tai luonnolliset henkilöt ovat Suomen alueella USA:n puolustusministeriön kanssa tehdyn hankintasopimuksen tai alihankintasopimuksen perusteella toimittamassa tavaroita ja palveluja tämän sopimuksen mukaisen toiminnan yhteydessä.

6. "Huollettavalla" on Nato SOFAn I artiklan 1 kappaleen c kohdassa tarkoitettu merkitys, ja se sisältää myös joukon tai siviilihenkilöstön jäsenen perheenjäsenen, joka

a) on taloudellisesti, oikeudellisesti tai terveydellisistä syistä riippuvainen kyseisestä jäsenestä, joka tukee tätä perheenjäsentä;

b) asuu tämän jäsenen kanssa samassa asunnossa; ja

c) oleskelee Suomen alueella joukon viranomaisten suostumuksella.

7. "Sovitut tilat ja alueet" tarkoittaa tämän sopimuksen liitteessä A lueteltuja Suomen alueella sijaitsevia tiloja ja alueita, joita USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat, suomalaiset sopimustoimittajat, huollettavat ja, sen mukaan kuin yhteisesti sovitaan, muut käyttävät Suomen suostumuksella.

8. "Toimeenpanija" tarkoittaa Yhdysvaltojen osalta USA:n puolustusministeriötä ja Suomen osalta Suomen puolustusministeriötä tai näiden osoittamia edustajia.

9. " USA:n virallinen tieto" tarkoittaa tietoa, jonka Yhdysvallat omistaa tai tuottaa tai joka tuotetaan sitä varten tai on sen määräysvallassa, myös silloin, kun tämä tieto on USA:n hallituksen puolesta toimivan sopimustoimittajan päivittäisessä määräysvallassa tai käytössä.

3 ARTIKLA

PÄÄSY SOVITTUIHIN TILOIHIN JA SOVITUILLE ALUEILLE SEKÄ NIIDEN KÄYTTÖ

1. Tämän sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja molempien osapuolten näkemyksiä kuullen ja ne huomioon ottaen USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat, suomalaiset sopimustoimittajat, huollettavat ja, sen mukaan kuin yhteisesti sovitaan, muut oikeutetaan esteettä pääsemään sovittuihin tiloihin ja sovituille alueille sekä esteettä käyttämään niitä seuraaviin tarkoituksiin: vierailut; koulutus; harjoitukset; joukkojen liikkuminen; kauttakulku; tuki ja siihen liittyvät toiminnot; ilma-alusten ja alusten tankkaus; ilma-alusten laskeutuminen ja uudelleen ilmaan nouseminen; ajoneuvojen, alusten ja ilma-alusten tilapäinen huolto; henkilöstön majoittaminen; viestiyhteyksien käyttö; joukkojen ja materiaalin järjestäminen ja sijoittaminen, kaluston, tarvikkeiden ja materiaalin sijoittaminen ennakolta; turvallisuusapuun ja -yhteistyöhön liittyvä toiminta; puolustushaarojen välinen ja monikansallinen koulutustoiminta; humanitaariseen ja katastrofiapuun liittyvä toiminta; valmiusoperaatiot; yhteisesti sovittua toimintaa tukeva rakentaminen; ja muut osapuolten tai niiden toimeenpanijoiden mahdollisesti sopimat tarkoitukset, mukaan lukien Pohjois-Atlantin sopimuksen puitteissa sovitut tarkoitukset.

2. Samalla, kun kunnioitetaan täysimittaisesti sellaisia sovittujen tilojen ja alueiden osia, jotka Suomi tai sen toimeenpanija on osoittanut Suomen yksinomaiseen käyttöön, osapuolilla on yhteinen pääsy- ja käyttöoikeus sovittuihin tiloihin ja alueisiin, lukuun ottamatta sellaisia osia niistä, joihin toimeenpanijat ovat nimenomaisesti osoittaneet USA:n joukoille yksinomaisen pääsy- ja käyttöoikeuden.

3. Näiden toimintojen ja tarkoitusten edistämiseksi Suomi oikeuttaa USA:n joukot turvallisuuden varmistamiseksi rajoittamaan pääsyä sellaisiin sovittuihin tiloihin ja sellaisille sovituille alueille tai niiden osiin, jotka on annettu USA:n joukkojen yksinomaiseen käyttöön, sekä koordinoimaan Suomen viranomaisten kanssa pääsyä sellaisiin sovittuihin tiloihin ja sellaisille sovituille alueille, joita USA:n joukot ja Suomen puolustusvoimat käyttävät yhdessä. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät keskenään läheistä yhteistyötä sellaisissa operatiivisissa ja turvallisuuskysymyksissä, jotka koskevat pääsyä sovittuihin tiloihin ja sovituille alueille, mukaan lukien laatimalla tarvittaessa yhteisesti määritettävät menettelyt.

4. Suomen toimeenpanija pyrkii pyydettyä kohtuullisin toimin helpottamaan sovittujen tilojen ja alueiden ulkopuolella USA:n joukkojen, USA:n sopimustoimittajien ja suomalaisten sopimustoimittajien pääsyä tilapäisesti yksityisille alueille ja yksityisiin tiloihin, mukaan lukien tiet, satamat ja lentopaikat, sekä yleisille alueille ja yleisiin tiloihin, mukaan lukien Suomen tai paikallisten viranomaisten omistamat tai niiden määräysvallassa olevat tilat ja alueet, sekä näiden alueiden ja tilojen käyttöä kyseisten joukkojen ja sopimustoimittajien toimesta USA:n joukkojen tukemiseksi. USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat ja suomalaiset sopimustoimittajat eivät vastaa näiden helpottamistoimien kuluista.

5. Osapuolet ottavat asianmukaisesti huomioon sovittujen tilojen ja alueiden käyttöön liittyvät operatiiviset ja turvallisuuskysymykset. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat laatia menettelyt tätä tarkoitusta varten.

6. Suomi antaa käytettäväksi kaikki sovitut tilat ja alueet, myös USA:n joukkojen ja Suomen puolustusvoimien yhteisesti käyttämät sovitut tilat ja alueet, perimättä USA:n joukoilta vuokraa tai vastaavia maksuja.
7. USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat ja suomalaiset sopimustoimittajat voivat tehdä rakennus-, muutos- ja korjaustöitä sovitussa tiloissa ja sovitulla alueilla edistääkseen tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja ja tarkoituksia. USA:n joukot kuulevat Suomen toimivaltaisia viranomaisia tällaisia rakennus-, muutos- ja korjaustöitä koskevista asioista, koska osapuolten yhteisenä tarkoituksena on, että tällaisia USA:n joukkojen toteuttamia tai niiden puolesta toteutettavia hankkeita koskevat tekniset vaatimukset ja rakennusstandardit vastaavat osapuolten vaatimuksia ja standardeja. USA:n joukot voivat tehdä näitä rakennus-, muutos- ja korjaustöitä käyttäen omaa kalustoaan ja henkilöstöään.
8. USA:n joukot vastaavat niiden yksinomaiseen käyttöön annettujen sovittujen tilojen ja alueiden rakennus- ja kehittämiskustannuksista sekä käyttö- ja ylläpitokustannuksista, jollei osapuolten välisellä erillisellä järjestelyllä tai kansainvälisellä sopimuksella toisin määrätä.
9. Osapuolet vastaavat USA:n joukkojen ja Suomen puolustusvoimien yhteiseen käyttöön annettujen tai niiden muutoin yhteisesti käyttämien sovittujen tilojen ja alueiden rakennus- ja kehittämiskustannuksista sekä käyttö- ja ylläpitokustannuksista kumpikin käyttönsä mukaisessa suhteessa, jollei osapuolten välisellä aiemmalla tai myöhemmällä järjestelyllä tai kansainvälisellä sopimuksella toisin määrätä.
10. USA:n joukkojen rakennushankkeet rahoitetaan USA:n säädösten ja määräysten mukaisesti.
11. Suomen toimeenpanija helpottaa USA:n joukkojen tämän artiklan mukaisia toimia hankkimalla Suomessa tarvittavat luvat tällaisia USA:n joukkojen tekemiä tai niiden puolesta tehtäviä rakennus-, muutos- ja korjaustöitä varten. Luvat myönnetään USA:n joukoille, USA:n sopimustoimittajille ja suomalaisille sopimustoimittajille maksutta.
12. Varmistaakseen tämän sopimuksen täytäntöönpanon pitkällä aikavälillä osapuolet tekevät yhteistyötä suunnitellessaan sovittujen tilojen ja alueiden sekä niiden ympäristön ja viereisten tilojen ja alueiden käyttöä ja kehittämistä.

4 ARTIKLA PUOLUSTUSKALUSTON, TARVIKKEIDEN JA MATERIAALIN SJOITTAMINEN ENNAKOLTA

1. Tämän sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja molempien osapuolten näkemyksiä kuullen ja ne huomioon ottaen USA:n joukot saavat kuljettaa, sijoittaa ennakolta ja varastoida puolustuskalustoa, tarvikkeita ja materiaalia ("ennakolta sijoitettava materiaali") sovittuihin tiloihin ja sovituille alueille sekä, sen mukaan kuin yhteisesti sovitaan, muihin paikkoihin. USA:n joukot ilmoittavat Suomen puolustusvoimille etukäteen sellaisen ennakolta sijoitettavan materiaalin lajit, määrät ja toimitusaikataulut, jonka USA:n joukot aikovat kuljettaa tai sijoittaa ennakolta Suomen alueelle, sekä tätä materiaalia toimittavat USA:n sopimustoimittajat ja suomalaiset sopimustoimittajat.
2. USA:n joukkojen ennakolta sijoitettava materiaali ja sen varastointiin osoitetut tilat tai niiden osat annetaan USA:n joukkojen yksinomaiseen käyttöön. USA:n joukoilla on yksinomainen määräysvalta tällaisen ennakolta sijoitettavan materiaalin luo pääsyyn, sen käyttöön ja siitä määräämiseen, ja niillä on rajoittamaton oikeus siirtää tämä materiaali pois Suomen alueelta milloin tahansa.
3. USA:n joukoille, USA:n sopimustoimittajille ja suomalaisille sopimustoimittajille sallitaan esteettä pääsy varastotiloihin ja esteettä niiden käyttö kaikissa asioissa, jotka koskevat ennakolta sijoitettavan materiaalin sijoittamista ennakolta tai varastointia, mukaan lukien tällaisen ennakolta sijoitettavan materiaalin toimittaminen, hallinnointi, tarkastaminen, käyttö, ylläpito ja pois siirtäminen, riippumatta siitä, ovatko varastotilat sovittuja tiloja ja alueita. USA:n joukkojen käyttämille tai niiden puolesta käytettäville ilma-aluksille, aluksille ja ajoneuvoille sallitaan pääsy Suomen lentopaikoille ja satamiin sekä, sen mukaan kuin sovitaan, muihin paikkoihin USA:n joukkojen ennakolta sijoitettavan materiaalin toimittamiseksi Suomen alueelle, varastoimiseksi ja ylläpitämiseksi siellä ja sieltä pois siirtämiseksi.
4. Osapuolten toimeenpanijat ja muut toimivaltaiset osapuolten viranomaiset tekevät keskenään läheistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitettua toimintaa koskevissa asioissa.

5 ARTIKLA OMAISUUDEN OMISTUSOIKEUDET

1. Kaikki sovituissa tiloissa ja sovituilla alueilla olevat rakennukset, kiinteät rakenteet ja maahan kiinnitetyt rakennelmat, myös USA:n joukkojen muuttamat tai korjaamat, ovat Suomen omaisuutta. Kaikista tällaisista USA:n joukkojen rakentamista rakennuksista, rakenteista ja rakennelmista tulee valmistuttuaan Suomen omaisuutta, mutta USA:n joukot käyttävät niitä, kunnes eivät niitä enää tarvitse.
2. USA:n joukot palauttavat kaikki sovitut tilat ja alueet sekä niiden osat, mukaan lukien USA:n joukkojen rakentamat rakennukset, kiinteät rakenteet ja rakennelmat, Suomelle sen jakamattomana omaisuutena ja rasitteetta sen jälkeen, kun USA:n joukot eivät enää käytä niitä, edellyttäen, ettei Yhdysvalloille aiheudu tästä kuluja. Osapuolet tai niiden toimeenpanijat neuvottelevat sovitun tilan tai alueen palauttamisen ehdoista, mukaan lukien mahdollinen korvaus Yhdysvaltojen tekemien korjaus- tai rakennustöiden yhteisesti määritetystä jäännösarvosta.
3. USA:n joukoilla, USA:n sopimustoimittajilla ja suomalaisilla sopimustoimittajilla säilyy omistusoikeus kaikkiin niihin tavaroihin, kalustoon, materiaaliin, tarvikkeisiin, siirrettäviin rakenteisiin ja muuhun irtaimistoon, jotka ne ovat tuoneet Suomen alueelle tai hankkineet siellä tämän sopimuksen puitteissa, kunnes ne luovuttavat omistusoikeutensa.
4. Osapuolet tai niiden nimeämät edustajat voivat neuvotella keskenään sellaisen USA:n joukkojen materiaalin mahdollisesta luovuttamisesta tai ostamisesta, jota Yhdysvaltojen ei katsota tarvitsevan, jos USA:n säädökset ja määräykset tämän sallivat.

6 ARTIKLA TURVALLISUUS

1. Tietoisena siitä, että Suomi vastaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta alueellaan, Suomi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan USA:n joukkojen, USA:n sopimustoimittajien, suomalaisten sopimustoimittajien, huollettavien ja ennakolta sijoitetun materiaalin suojaaminen ja turvallisuus.

2. Suomi oikeuttaa USA:n joukot käyttämään niitä oikeuksia ja valtuuksia, jotka tarvitaan, jotta USA:n joukot voivat käyttää sovittuja tiloja ja alueita, toimia niissä sekä puolustaa ja valvoa niitä toteuttamalla sovituissa tiloissa ja sovituilla alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä välttämättömät ja oikeasuhtaiset toimenpiteet, mukaan lukien toimenpiteet järjestyksen ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi sekä USA:n joukkojen, USA:n sopimustoimittajien, suomalaisten sopimustoimittajien ja huollettavien suojaamiseksi.

3. Suomella on ensisijainen vastuu USA:n joukkojen ja niiden sotilaallisten operaatioiden turvallisuuden ja puolustuksen varmistamisesta. Poikkeuksellisissa olosuhteissa ja yhteisesti hyväksytyjen turvallisuussuunnitelmien mukaisesti USA:n joukot voivat toteuttaa välttämättömät ja oikeasuhtaiset toimenpiteet myös sovittujen tilojen ja alueiden välittömän läheisyyden ulkopuolella ylläpitääkseen USA:n joukkojen turvallisuutta ja puolustusta sekä niiden sotilaallisten operaatioiden jatkuvuutta tai palauttaakseen ne.

4. Suomen viranomaiset ja USA:n joukkojen viranomaiset tekevät keskenään läheistä yhteistyötä tämän artiklan mukaisessa toiminnassa muun muassa hyväksymällä yhteisesti turvallisuussuunnitelmia ja sovittamalla yhteen turvallisuustoimenpiteitä, jollei tilanteen erityinen kiireellisyys estä turvallisuustoimenpiteiden yhteensovittamista. USA:n joukkojen viranomaiset ilmoittavat Suomen viranomaisille niin pian kuin on käytännössä mahdollista tällaisten toimenpiteiden kohteena olevista luonnollisista henkilöistä, lukuun ottamatta USA:n joukkojen jäseniä ja näiden huollettavia, ja siltä osin kuin se on tarpeen ja asianmukaista, sovittavat toimensa yhteen Suomen viranomaisten toimien kanssa, jotta nämä voivat ottaa kyseiset henkilöt haltuunsa.

7 ARTIKLA MAAHANTULO JA MAASTA POISTUMINEN

1. Suomi ei vaadi Nato SOFAn III artiklan 2 kappaleen b kohdassa tarkoitettujen matkamääräysten varmentamista.
2. Nato SOFAn mukaisesti Suomi ei vaadi passeja eikä viisumeja edellytyksenä maahantulolle Suomen alueelle ja sieltä poistumiselle niiltä USA:n joukon jäseniltä, joilla on vaadittava henkilöllisyystodistus ja voimassa oleva matkamääräys. Suomi ei myöskään vaadi viisumeja edellytyksenä maahantulolle Suomen alueelle ja sieltä poistumiselle niiltä siviilihenkilöstön jäseniltä, huollettavilta ja USA:n sopimustoimittajilta, joilla on voimassa oleva passi ja USA:n puolustusministeriön antama henkilöllisyystodistus, matkamääräys tai Yhdysvaltojen toimivaltaisen viranomaisen antama lupakirje. Suomen viranomaiset tekevät siviilihenkilöstön jäsenten, USA:n sopimustoimittajien ja huollettavien passeihin Suomen lainsäädännön edellyttämät merkinnät.
3. USA:n joukkoihin, USA:n sopimustoimittajiin ja huollettaviin ei sovelleta ulkomaalaisten rekisteröintiä ja valvontaa koskevaa sääntelyä.
4. Jos USA:n joukkojen jäsen kuolee tai siirretään pois Suomen alueelta, hänen huollettavillaan säilyy tämän sopimuksen mukainen huollettavien asema yhdeksänkymmenen (90) päivän ajan kuolemasta tai siirrosta. Jos huollettavina olevat lapset ovat kirjoilla oppilaitoksissa Suomen alueella ennen joukon jäsenen kuolemaa tai siirtoa, huollettavilla säilyy huollettavien asema vähintään kolmenkymmenen (30) kalenteripäivän ajan kouluvuoden tai kirjoillaolon päättymisestä.

8 ARTIKLA LOGISTINEN TUKI

1. Suomi pyrkii parhaan kykynsä mukaan antamaan USA:n joukoille pyydetessä logistista tukea tämän sopimuksen mukaista toimintaa varten, ottaen huomioon sisäiset kansalliset vaatimuksensa ja käytettävissään olevat voimavarat.
2. Tarvittaessa tämä logistinen tuki annetaan ja korvataan voimassa olevien sopimusten tai järjestelyjen, kuten ACSAn, mukaisesti, jollei yhteisesti toisin sovita.
3. Siltä osin kuin kyse ei ole 2 kohdassa tarkoitettusta logistisesta tuesta USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat ja suomalaiset sopimustoimittajat maksavat kohtuulliset kulut tämän sopimuksen mukaisen toiminnan yhteydessä pyydetystä ja saadusta logistisesta tuesta. Tältä osin Suomi myöntää USA:n joukoille, USA:n sopimustoimittajille ja suomalaisille sopimustoimittajille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin Suomen puolustusvoimille, yhteisesti sovittuja menettelyjä noudattaen ja tämän sopimuksen 16 artiklan mukaisesti ilman veroja, maksuja ja vastaavia kuluja.

9 ARTIKLA MOOTTORIAJONEUVOT

1. Suomen viranomaiset hyväksyvät USA:n sotilasviranomaisten ja Yhdysvaltojen sekä sen osavaltioiden ja hallinnollisten alueiden siviiliviranomaisten suorittamat rekisteröinnit ja tarkastukset ja antamat luvat, jotka koskevat USA:n joukkojen, USA:n sopimustoimittajien ja huollettavien moottoriajoneuvoja ja perävaunuja. USA:n joukkojen viranomaisten pyynnöstä Suomen viranomaiset antavat maksutta sellaiset asiakirjat ja ajoneuvojen merkinnät, jotka tavallisesti vaaditaan edellytyksenä ajoneuvojen käyttämiselle Suomen alueella. Tällaiset USA:n joukkojen jäsenille, USA:n sopimustoimittajille ja huollettaville kuuluvien yksityisten moottoriajoneuvojen merkinnät eivät saa olla erotettavissa Suomen väestölle yleisesti annettavista ajoneuvojen merkinnöistä.
2. USA:n joukkojen viranomaisten pyynnöstä Suomen viranomaiset antavat maksutta sotilasarajoneuvon rekisterikilvet USA:n joukkojen virallisiin, muihin kuin taktisiin ajoneuvoihin, noudattaen Suomen puolustusvoimia koskevia menettelyjä, sekä rekisterikilvet, jotka eivät ole erotettavissa Suomen väestölle yleisesti annettavista rekisterikilvistä, USA:n joukkojen jäsenten, USA:n sopimustoimittajien ja huollettavien yksityisiin moottoriajoneuvoihin.
3. USA:n joukkojen jäsenet, USA:n sopimustoimittajat ja huollettavat ovat velvollisia kunnioittamaan Suomen lainsäädäntöä, joka koskee liikennevakuutuksen ottamista yksityisesti omistamilleen tai käyttämilleen moottoriajoneuvoille ja perävaunuille näiden ollessa Suomen alueella.
4. USA:n joukkojen viranomaiset toteuttavat asianmukaiset turvallisuustoimenpiteet rekisteröimiensä ja luvittamiensa tai USA:n joukkojen Suomen alueella käyttämien moottoriajoneuvojen ja perävaunujen suhteen.
5. USA:n joukkojen jäsenet, USA:n sopimustoimittajat ja huollettavat ovat velvollisia ylläpitämään yksityisesti omistamiensa ja Suomen alueella käytettävien moottoriajoneuvojen ja perävaunujen asianmukaista turvallisuutta. Tätä varten tällaisille Suomen alueella rekisteröidyille moottoriajoneuvoille ja perävaunuille suoritetaan sovellettavat tekniset tarkastukset määräajoin.

10 ARTIKLA LUVAT

1. USA:n viranomaisten USA:n joukon jäsenelle tai USA:n sopimustoimittajalle antama lupa, joka oikeuttaa luvanhaltijan käyttämään USA:n joukon ajoneuvoja, aluksia tai ilma-aluksia, on voimassa tällaisessa käytössä Suomen alueella.
2. Suomen viranomaiset hyväksyvät ilman koetta tai maksua Yhdysvaltojen sekä sen osavaltioiden ja hallinnollisten alueiden antamien ajolupien kelpoisuuden USA:n joukkojen jäsenten ja heidän huollettaviensa ja USA:n sopimustoimittajien yksityisten moottoriajoneuvojen kuljettamiseen. Kansainvälisiä ajokortteja ei vaadita.
3. Suomi ei vaadi USA:n joukkojen jäseniä eikä USA:n sopimustoimittajia hankkimaan Suomessa myönnettäviä ammattilupia tavaroiden toimittamiseksi tai palvelujen suorittamiseksi USA:n joukoille ja niiden jäsenten huollettaville, USA:n sopimustoimittajille tai, sen mukaan kuin yhteisesti sovitaan, muille henkilöille osana tämän sopimuksen mukaisia virallisia tai hankintasopimukseen perustuvia tehtäviään, edellyttäen, että USA:n joukkojen jäsenillä ja USA:n sopimustoimittajilla on voimassa oleva USA:ssa tai Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa annettu ammattilupa tai muu asianmukainen USA:n viranomaisten hyväksymä ammattipätevyys.

11 ARTIKLA

ILMA-ALUSTEN, ALUSTEN JA AJONEUVOJEN LIIKKUMINEN

1. USA:n joukkojen tämän sopimuksen mukaisesti käyttämien tai yksinomaisesti niiden puolesta siten käytettävien ilma-alusten, alusten ja ajoneuvojen maahantulossa Suomen alueelle, poistumisessa sieltä ja vapaassa liikkumisessa siellä noudatetaan tämän sopimuksen 1 artiklan 2 kohtaa ja kuullaan molempien osapuolten näkemyksiä ja otetaan ne huomioon.
2. Asianmukaisten yhteensovittamis- ja ilmoitusmenettelyjen mukaisesti USA:n joukkojen käyttämät tai yksinomaisesti niiden puolesta käytettävät ilma-alukset, alukset ja ajoneuvot saavat vapaasti tulla Suomen alueelle, poistua sieltä ja liikkua siellä. Nämä ilma-alukset, alukset ja ajoneuvot kunnioittavat sovellettavia ilma-, meri- ja maaliikenteen turvallisuussääntöjä, mukaan lukien määritettyjä rajoitettuja alueita ja Ahvenanmaan erityisasemaa koskevat säännöt. Kyseiset ilma-alukset saavat lentää Suomen alueen yli, tankata siellä ilmassa, laskeutua sinne ja nousta sieltä ilmaan. USA:n joukkojen käyttämiin tai yksinomaisesti niiden puolesta käytettäviin ilma-aluksiin, aluksiin ja ajoneuvoihin ei mennä eikä niitä tarkasteta ilman Yhdysvaltojen suostumusta.
3. USA:n joukkojen käyttämiltä tai yksinomaisesti niiden puolesta käytettäviltä ilma-aluksilta ei peritä lennonvarmistusmaksuja eikä muita maksuja, kuten ylilento-, reitti- tai terminaalimaksuja, eikä niiltä peritä laskeutumis- tai paikoitusmaksuja valtion omistamilla ja ylläpitämillä lentopaikoilla Suomen alueella.
4. USA:n joukkojen käyttämiltä tai yksinomaisesti niiden puolesta käytettäviltä aluksilta ei peritä luotsaus- tai satamapalvelumaksuja, proomumaksuja, satamamaksuja eikä vastaavia maksuja valtion omistamissa ja ylläpitämässä satamissa Suomen alueella.
5. USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat ja USA:n joukkojen puolesta toimivat suomalaiset sopimustoimittajat maksavat pyydytyistä ja saaduista palveluista kohtuulliset maksut, jotka ovat vähintään yhtä edulliset kuin Suomen puolustusvoimien maksamat maksut ja joista tämän sopimuksen 16 artiklan mukaisesti ei kanneta veroja ja vastaavia maksuja.

12 ARTIKLA RIKOSOIKEUDELLINEN TUOMIOVALTA

1. Suomi on tietoinen USA:n joukkojen viranomaisten USA:n joukkojen jäseniin kohdistaman kurinpidollisen valvonnan erityisestä tärkeydestä ja sellaisen valvonnan vaikutuksesta operatiiviseen valmiuteen. Siksi Suomi, Yhdysvaltojen pyynnöstä ja edistääkseen sitoutumistaan keskinäiseen puolustukseen, käyttää suvereenia harkintavaltaansa luopuakseen ensisijaisesta oikeudestaan käyttää rikosoikeudellista tuomiovaltaa USA:n joukkojen jäseniin Nato SOFAn VII artiklan 3 kappaleen c kohdassa tarkoitetulla tavalla.
2. Suomen erityisen tärkeänä pitämässä yksittäistapauksissa Suomen viranomaiset voivat peruuttaa luopumisen antamalla kirjallisen lausuman USA:n joukkojen toimivaltaisille viranomaisille viimeistään kolmekymmentä (30) päivää tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta.
3. USA:n joukot ilmoittavat Suomen viranomaisille kirjallisesti kaikista tämän artiklan 1 kohdan määräyksissä tarkoitetuista tapauksista, lukuun ottamatta rikoksia, joista USA:n lainsäädännön mukaan voidaan tuomita rangaistukseksi enintään sakkoa tai yksi (1) vuosi vankeutta.
4. Kun Suomen viranomaiset asettavat USA:n joukon jäsenen tai tämän huollettavan syytteeseen, tuomiovaltaa käyttävät Suomen yleiset tuomioistuimet.
5. USA:n joukkojen jäsenten ja näiden huollettavien asiaa ei saa ilman heidän suostumustaan käsitellä oikeudenkäynnissä heidän poissa ollessaan.
6. Ratkaistaessa, perustuuko väitetty rikos USA:n joukon jäsenen tekoon tai laiminlyöntiin, jonka hän on tehnyt suorittaessaan virallista tehtävää Nato SOFAn VII artiklan 3 kappaleen a kohdan ii alakohdan mukaisesti, se, että toimivaltainen USA:n joukkojen viranomainen on Suomen alueella todennut, että tällainen teko tai laiminlyönti on tehty virallista tehtävää suoritettaessa, on ratkaiseva osoitus asiasta. Suomen viranomaiset voivat esittää virkatehtävän määrittelyyn liittyviä tietoja, ja Yhdysvaltojen viranomaiset ottavat nämä tiedot huomioon kaikilta osin, ja osapuolet neuvottelevat niistä mahdollisimman pian. Niissä tapauksissa, joissa Suomen viranomaiset katsovat olosuhteiden edellyttävän, että virkatehtävän määrittely arvioidaan uudelleen, Suomen viranomaiset pidättävät itsellään mahdollisuuden pyytää ylempiä Yhdysvaltojen viranomaisia vahvistamaan asian.
7. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tarvittaessa tekevät yhteistyötä ja vaihtavat keskenään tietoja edistääkseen uhrien oikeuksia, kuten mahdollisten uhrien korvausvaatimuksia sisäisissä kansallisissa järjestelmissä.

13 ARTIKLA VAPAUDENMENETYS JA VIERAILUOIKEUS

1. Jos Suomen viranomaiset ottavat kiinni tai pidättävät USA:n joukon jäsenen tai tämän huollettavan, ne ilmoittavat asiasta viipymättä USA:n joukkojen viranomaisille. USA:n joukkojen viranomaiset saavat pyydettyä, sovittaen toimensa yhteen Suomen viranomaisten kanssa, viipymättä vierailla tällaisen USA:n joukon jäsenen tai huollettavan luona ja saavat olla läsnä kaikissa menettelyissä, myös silloin, kun Suomen viranomaiset kuulustelevat kyseistä henkilöä.
2. USA:n joukon jäsen tai tämän huollettava, joka on Suomen viranomaisten toimittaman esitutkinnan tai vireillä olevan oikeudenkäynnin kohteena, jää tai asetetaan USA:n joukkojen viranomaisten pyynnöstä näiden määräysvaltaan, kunnes kaikki asiaan liittyvät oikeudelliset menettelyt, mukaan lukien muutoksenhakumenettelyt, on saatettu päätökseen. Tällaisissa tapauksissa USA:n joukkojen viranomaiset varmistavat kyseisen joukon jäsenen läsnäolon näissä oikeudellisissa menettelyissä. USA:n joukkojen viranomaiset pyytävät siviilihenkilöstön jäsenen tai huollettavan jättämistä USA:n joukkojen viranomaisten määräysvaltaan tai toimittamista niille vain, jos ne pystyvät varmistamaan kyseisen henkilön läsnäolon oikeudellisissa menettelyissä. Siltä osin kuin sovellettavat USA:n säädökset ja määräykset sen sallivat, USA:n joukkojen viranomaiset ottavat täysimääräisesti huomioon Suomen viranomaisten kirjallisesti toimittamat ehdot päätettäessä kyseiseen henkilöön kohdistettavista ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä ja häneen kohdistuvista rajoituksista.
3. USA:n joukkojen viranomaiset suhtautuvat myönteisesti Suomen viranomaisten pyyntöön USA:n joukon jäsenen tai tämän huollettavan vapaudenmenetyksen toimeenpanosta tai tilapäisestä vierailusta tällaisen henkilön luona, joka on USA:n huostassa.
4. Jos suomalaista oikeudellista menettelyä ei saada päätökseen yhden (1) vuoden kuluessa sen alkamisesta, USA:n joukkojen viranomaiset vapautuvat 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista velvoitteista. Tätä ajanjaksoa voidaan pidentää kuudella (6) kuukaudella USA:n joukkojen viranomaisten ja Suomen viranomaisten suostumuksen mukaisesti. Pidennykseen suostutaan, jos se ei vaaranna vastaajan oikeutta joutuisaan oikeudenkäyntiin. Muut pidennykset tehdään yhteisesti sopimalla.
5. Suomen viranomaisten määräämä vapaudenmenetysaika tai USA:n joukkojen viranomaisten toimeenpanema vapaudenmenetysaika vähennetään samassa asiassa tuomittavasta vapausrangaistuksesta.
6. Jolleivät osapuolet muuta sovi, Suomen tuomioistuimen USA:n joukkojen jäsenelle tai tämän huollettavalle tuomitsema vankeus suoritetaan yhdessä tai useammassa sellaisessa Suomen rangaistuslaitoksessa, jonka osapuolet ovat nimenneet tähän tarkoitukseen. Suomen viranomaisten kanssa yhteensovitettuin toimin USA:n joukkojen viranomaisten sallitaan vierailla näiden henkilöiden luona säännönmukaisten vierailuajankokien ulkopuolella sekä avustaa näitä henkilöitä muun muassa heidän terveyteensä, hyvinvointiinsa ja moraaliinsa liittyvissä asioissa, tarjoamalla heille muun muassa vaatteita, elintarvikkeita, vuodevaatteita, sairaan- ja hammashoitoa sekä uskonnollista ohjausta. Suomen viranomaisten kanssa yhteensovitettuin toimin perheenjäsenten sallitaan vierailla näiden henkilöiden luona säännönmukaisina vierailuajankokoina ja heidän voidaan

sallia myös vierailta erityisjärjestelyillä sovittavina aikoina, ja heidän sallitaan avustaa näitä henkilöitä muun muassa heidän terveyteensä, hyvinvointiinsa ja moraliinsa liittyvissä asioissa tarjoamalla heille muun muassa vaatteita, elintarvikkeita, vuodevaatteita, sairaan- ja hammashoitoa sekä uskonnollista ohjausta.

14 ARTIKLA KURINPITO

1. USA:n joukkojen viranomaiset vastaavat kurin ja järjestyksen ylläpidosta USA:n joukkojen keskuudessa ja saavat tätä tarkoitusta varten pitää yllä turvallisuutta ja järjestystä niissä paikoissa, joissa USA:n joukkoja on sijoitettuina Nato SOFAn VII artiklan 10 kappaleen a kohdassa tarkoitettulla tavalla, mukaan lukien sovitut tilat ja alueet.

2. Tietoisina siitä, että Suomi vastaa yleisen järjestyksen ylläpidosta alueellaan, USA:n joukkojen viranomaiset voivat, yhteisesti määritettyjä menettelyjä noudattaen ja yhteistyössä Suomen viranomaisten kanssa, antaa valtuudet käyttää sotilaspoliisin yksiköitä siinä määrin kuin se on tarpeen kurin ja järjestyksen ylläpitämiseksi USA:n joukoissa sellaisissa yhteisöissä, jotka ovat lähellä sellaisia sotilaallisessa käytössä olevia tiloja ja alueita, joissa USA:n joukkoja on sijoitettuina.

15 ARTIKLA VAHINGONKORVAUSVAATIMUKSET

1. USA:n joukkojen jäseniin, mukaan lukien siviilihenkilöstön jäsenet, ei saa kohdistaa siviilioikeudellisia vaatimuksia tai hallinnollisia seuraamuksia koskevia menettelyjä, jos ne perustuvat tekoihin tai laiminlyönteihin, jotka heidän voidaan katsoa tehneen suorittaessaan virallisia tehtäviään. Tällaiset vaatimukset voidaan esittää toimivaltaisille Suomen viranomaisille ja käsitellä Nato SOFAn VIII artiklan määräysten mukaisesti.

2. Tässä artiklassa "siviilihenkilöstö" tarkoittaa kansalaisuudesta ja asuinpaikasta riippumatta kaikkia henkilöitä, jotka työskentelevät USA:n hallituksen palveluksessa ja suorittavat USA:n joukkojen määräämää virallista tehtävää, mutta ei USA:n sopimustoimittajia, suomalaisia sopimustoimittajia ja näiden sopimustoimittajien tai ei-kaupallisten organisaatioiden työntekijöitä, riippumatta heidän kansalaisuudestaan ja asuinpaikastaan.

3. Ratkaistaessa, perustuuko mahdollinen siviilioikeudellinen vastuu USA:n joukkojen, mukaan lukien siviilihenkilöstö, jäsenen tekoon tai laiminlyöntiin, jonka hän on tehnyt suorittaessaan virallista tehtävää, se, että toimivaltainen USA:n joukkojen viranomainen on todennut, että tällainen teko tai laiminlyönti on tehty virallista tehtävää suoritettaessa, on ratkaiseva osoitus asiassa. Suomen viranomaiset voivat esittää virkatehtävän määrittelyyn liittyviä tietoja, ja USA:n viranomaiset ottavat nämä tiedot huomioon kaikilta osin, ja osapuolet neuvottelevat niistä mahdollisimman pian. Niissä tapauksissa, joissa Suomen viranomaiset katsovat olosuhteiden edellyttävän, että virkatehtävän määrittely arvioidaan uudelleen, Suomen viranomaiset pidättävät itsellään mahdollisuuden pyytää ylempiä USA:n viranomaisia vahvistamaan asian.

4. USA:n joukkojen jäsenille, mukaan lukien siviilihenkilöstön jäsenet, ei anneta yksipuolisia tuomioita, eikä heihin kohdisteta heidän etujaan haittaavia toimia, kun viralliset tehtävät tai asianmukaisesti sallitut poissaolot estävät tilapäisesti heidän läsnäolonsa muissa kuin rikosoikeudenkäynneissä.

16 ARTIKLA VIRALLISET VEROVAPAUTUKSET

1. USA:n joukkojen tekemät tai niitä varten tehdyt tavaroiden, materiaalin, tarvikkeiden, palvelujen, kaluston ja muun sellaisen omaisuuden hankinnat, jotka a) hankitaan USA:n joukkojen lopullista käyttöä varten, b) on määrä kuluttaa täytettäessä USA:n joukkojen kanssa tai niiden puolesta tehtyä hankintasopimusta tai c) on määrä sisällyttää USA:n joukkojen käyttämiin tavaroihin tai tiloihin, vapautetaan arvonlisäveroista, myyntiveroista, käyttöveroista, valmisteveroista ja vastaavista tai toiselta verovelvolliselta siirtyneistä veroista. USA:n joukot antavat toimivaltaisille Suomen viranomaisille asianmukaisen todistuksen siitä, että nämä tavarat, materiaali, tarvikkeet, palvelut, kalusto ja muu omaisuus on tarkoitettu USA:n joukoille.

2. Verovapautusta sovelletaan tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin hankintoihin noudattaen yhteisesti sovittuja menettelyjä. Verovapautusta sovelletaan ostohetkellä, jos ostotapahtuman yhteydessä esitetään tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asianmukainen todistus. Vapautusta valmisteveroista sovelletaan ostohetkellä vain, jos tavarat, materiaali, kalusto ja muu omaisuus ostetaan verottomasta varastosta tai suoraan Suomen puolustusvoimilta. Kaikissa muissa tapauksissa, tai jos myyjä ei pysty antamaan vapautusta ostohetkellä, vapautus myönnetään palauttamalla vero kolmenkymmenen päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

17 ARTIKLA HENKILÖKOHTAISET VEROVAPAUTUKSET

1. USA:n joukkojen jäsenet ja näiden huollettavat eivät ole velvollisia maksamaan Suomen alueella veroja, korvauksia, lupamaksuja tai vastaavia maksuja, mukaan lukien arvonnisävero, Suomen alueelle tuodun tai siellä henkilökohtaiseen käyttöönsä hankitun aineellisen irtaimen omaisuutensa ostamisesta, omistamisesta, hallussapidosta, käytöstä, keskinäisestä siirtämisestä tai siirtymisestä kuoleman johdosta. Vapautusta sovelletaan noudattaen yhteisesti sovittuja menettelyjä. Veronpalautus maksetaan kolmenkymmenen päivän kuluessa sitä koskevan pyynnön vastaanottamisesta. USA:n joukkojen jäsenet ja näiden huollettavat, joilla on hallussaan tai jotka käyttävät radio- ja televisiovastaanottimia ja internetin käytön mahdollistavia laitteita Suomen alueella, vapautetaan tällaiseen käyttöön tai hallussapitoon liittyvistä veroista, korvauksista, lupamaksuista ja vastaavista maksuista. USA:n joukkojen jäsenten ja näiden huollettavien omistamat moottoriajoneuvot vapautetaan Suomessa ajoneuvon käyttöveroista, rekisteröinti- ja lupamaksuista ja vastaavista maksuista mutta ei sellaisista käyttömaksuista, joita peritään suurelta yleisöltä teiden, siltojen ja tunnelien käytöstä.

2. Vapautusta Nato SOFAn X artiklassa tarkoitettujen tulojen verotuksesta sovelletaan myös seuraaviin:
 - a) tulot, jotka USA:n joukkojen jäsenet, näiden huollettavat ja USA:n sopimustoimittajien työntekijät, jotka eivät ole Suomen kansalaisia tai eivät asu pysyväisluonteisesti Suomen alueella, saavat työskentelystä tämän sopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen organisaatioiden palveluksessa sekä tämän sopimuksen 21 ja 22 artiklassa tarkoitetuissa palveluissa;

 - b) tulot, jotka USA:n joukkojen jäsenet ja näiden huollettavat saavat USA:n hallitukselta tai sellaiselta luonnolliselta henkilöltä, yritykseltä tai yhteisöltä, joka ei ole suomalainen tai jonka ei katsota verotuksellisesti asuvan pysyväisluonteisesti tai omaavan kotipaikkaa Suomen alueella; ja

 - c) palkat ja vastaavat korvaukset, jotka USA:n sopimustoimittajien työntekijät saavat hankintasopimukseen tai alihankintasopimukseen perustuvasta työstä oleskellessaan Suomen alueella yksinomaan täyttämässä tätä hankintasopimusta tai alihankintasopimusta USA:n joukkoja varten, sekä tulot, jotka tällaiset USA:n sopimustoimittajien työntekijät saavat sellaiselta luonnolliselta henkilöltä, yritykseltä tai yhteisöltä, joka ei ole suomalainen tai jonka ei katsota verotuksellisesti asuvan pysyväisluonteisesti tai omaavan kotipaikkaa Suomen alueella.

3. Suomen säädöksiä ja määräyksiä, jotka koskevat työnantajan tai itsenäisen ammatinharjoittajan velvollisuutta pidättää tai maksaa ennakolta tuloveroja ja sosiaaliturvamaksuja, ei sovelleta sellaisiin tuloihin, jotka on vapautettu veroista Suomen alueella.

18 ARTIKLA

VIRALLINEN MAAHANTUONTI JA MAASTA VIENTI

1. Nato SOFAn XI artiklan mukaisesti Suomen alueelle saa tuoda tavaroita, materiaalia, tarvikkeita, kalustoa ja muuta omaisuutta, a) jotka USA:n joukot tuovat maahan, b) jotka on tarkoitettu USA:n joukkojen lopulliseen käyttöön tai käytettäväksi niitä varten, myös tämän sopimuksen 21 ja 22 artiklan mukaisten asevoimille tarkoitettujen palvelujen tukemiseksi, c) jotka on määrä käyttää tai kuluttaa täytettäessä USA:n joukkojen kanssa tai niiden puolesta tehtyä hankintasopimusta, tai d) jotka on määrä sisällyttää USA:n joukkojen käyttämiin tavarihin tai tiloihin. Tästä maahantuonnista ei peritä tulleja, maahantuonti- tai rekisteröintimaksuja eikä muita vastaavia maksuja, mukaan lukien, mutta ei yksinomaan, käyttöverot, valmisteverot ja arvonlisävero.
2. Tämän sopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen tavaroiden, materiaalin, tarvikkeiden, kaluston ja muun omaisuuden viennistä Suomen alueelta ei peritä Suomen vientitulleja.
3. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä varmistaakseen, että maahan tuotavien tavaroiden, materiaalin, tarvikkeiden, kaluston ja muun omaisuuden määrät ovat kohtuullisia. USA:n joukot antavat Suomen viranomaisille Nato SOFAn XI artiklan 4 kappaleen mukaisesti asianmukaisen todistuksen siitä, että kyseiset tavarat, materiaali, tarvikkeet, kalusto ja muu omaisuus täyttävät tässä artiklassa määrätyt edellytykset tulleista ja maksuista vapauttamiseksi. Todistuksen antaminen täyttää kaikki Suomen viranomaisten vaatimukset tulli-ilmoituksesta ja -tarkastuksesta niiden esineiden osalta, jotka USA:n joukot tai muu taho niiden puolesta tuovat maahan tai vievät maasta tämän artiklan mukaisesti.
4. Kun USA:n sopimustoimittajat tai suomalaiset sopimustoimittajat tuovat maahan tavaroita, materiaalia, tarvikkeita, kalustoa ja muuta omaisuutta tämän artiklan määräysten mukaisesti, USA:n joukot edellyttävät, että sopimustoimittajat käyttävät kyseisiä esineitä yksinomaan USA:n joukkojen hankintasopimusten täyttämiseen.
5. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tavarat, materiaali, tarvikkeet, kalusto ja muu omaisuus vapautetaan veroista ja muista maksuista, jotka muutoin määrättäisiin tästä omaisuudesta sen maahantuonnin tai hankkimisen jälkeen.
6. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä torjuakseen tämän artiklan mukaisten vapautusten väärinkäytön.

19 ARTIKLA

HENKILÖKOHTAINEN MAAHANTUONTI, MAASTA VIENTI JA TAVAROIDEN LUOVUTTAMINEN

1. USA:n joukkojen jäsenet, näiden huollettavat ja USA:n sopimustoimittajat saavat tuoda maahan tullitta ja verotta henkilökohtaisia tavaroitaan, huonekaluja, yhden (1) yksityisen moottoriajoneuvon kahdeksantoista (18) vuotta täyttänyttä henkilöä kohti ja muita henkilökohtaiseen tai kotitaloutensa käyttöön tai kulutukseen tarkoitettuja tavaroita sinä aikana, jona heidät on määrätty tehtävään Suomen alueelle. Tätä erioikeutta sovelletaan paitsi näiden henkilöiden omistamiin tavaroihin myös sellaisiin tavaroihin, jotka lähetetään heille lahjaksi tai toimitetaan heille täytettäessä muualla kuin Suomen alueella kotipaikan omaavien henkilöiden kanssa tehtyjä sopimuksia. Tämä maahantuonti ei saa ylittää henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja kohtuullisia määriä, eikä sen luonne tai määrä saa viitata siihen, että tavarat tuodaan kaupallisiin tarkoituksiin. Tämä artiklan kohta, mukaan lukien tiettyjen tavaroiden maahantuonnille asetettujen rajoitusten huomioiminen, pannaan täytäntöön noudattaen yhteisesti määritettyjä menettelyjä.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tavaroita ja muita verotta ja/tai tullitta hankittuja tavaroita ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa Suomen alueella oleville henkilöille, joilla ei ole oikeutta tuoda maahan tällaisia tavaroita tullitta, elleivät toimivaltaiset Suomen viranomaiset hyväksy niiden luovuttamista. Hyväntekeväisyslahjoituksia varten ei vaadita tällaista hyväksyntää. Jos tavaroita luovutetaan henkilöille, joilla ei ole oikeutta tuoda maahan tällaisia tavaroita, niiden lopullinen vastaanottaja on velvollinen maksamaan luovutuksesta määrättävät verot. USA:n joukkojen jäsenet, näiden huollettavat ja USA:n sopimustoimittajat saavat vapaasti luovuttaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua omaisuutta toisilleen, ja nämä luovutukset vapautetaan veroista ja/tai tulleista. USA:n joukot pitävät kirjaa näistä verottomien tai tullittomien tavaroiden luovutuksista. Suomen viranomaiset hyväksyvät asianmukaisesti tehdyt rikosilmoitukset ratkaisevaksi todisteeksi siitä, että USA:n joukkojen jäsenten, näiden huollettavien ja USA:n sopimustoimittajien tullittomia ja verottomia tavaroita on varastettu, jolloin kyseiset henkilöt vapautuvat velvollisuudesta maksaa vero tai tulli.

3. USA:n joukkojen jäsenet, näiden huollettavat ja USA:n sopimustoimittajat saavat jälleenviedä (tai viedä) maasta vientitullitta ja -maksutta tavarat, jotka he ovat tuoneet Suomen alueelle (tai hankkineet siellä) tehtävänsä hoitamisen aikana.

4. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät keskenään yhteistyötä torjuakseen tässä artikkelissa tarkoitettujen vapautusten väärinkäytön.

20 ARTIKLA TULLIMENETTELYT

1. Suomi toteuttaa kaikki asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen tässä sopimuksessa tarkoitetun maahantuonnin ja maasta viennin sujuvan ja nopean tulliselvityksen. Tullitarkastus tehdään joutuisasti.
2. Tässä sopimuksessa tarkoitetuissa tullitarkastuksissa noudatetaan Suomen toimivaltaisten viranomaisten ja USA:n joukkojen kesken sovittavia menettelyjä. Suomen tulliviranomaiset tarkastavat USA:n joukkojen jäsenten tai näiden huollettavien maahan tuoman tai maasta viemän henkilökohtaisen omaisuuden, kun omaisuus viedään kyseisen henkilön asuntoon tai haetaan sieltä, tai yhteisesti määritettyjä menettelyjä noudattaen.
3. USA:n virallista tietoa saa tuoda Suomen alueelle tai viedä sieltä ilman tarkastusta. Toimivaltaiset USA:n joukkojen viranomaiset merkitsevät USA:n virallisen tiedon asianmukaisesti ja todistavat sen tällaiseksi tiedoksi.
4. USA:n joukkojen viranomaiset toteuttavat tarvittavat toimenpiteet niissä tiloissa, joissa USA:n joukot oleskelevat, estääkseen Nato SOFAn ja tämän sopimuksen tullimääräyksiin perustuvien oikeuksien väärinkäytön. USA:n joukkojen viranomaiset ja Suomen viranomaiset tekevät yhteistyötä tutkittaessa väitettyä tullisäännösten tai -määräysten rikkomista.

21 ARTIKLA

ASEVOIMILLE TARKOITETUT PALVELUT

1. USA:n joukot saavat perustaa Suomen alueelle yhteisesti sovittaviin paikkoihin asevoimille tarkoitettuja liikkeitä, päivittäistavara-kauppoja, muita myyntipisteitä, avoimia ruokaloita, kokoontumistiloja ja koulutuskeskuksia sekä vapaa-ajan palvelujen alueita USA:n joukkojen jäsenten ja näiden huollettavien sekä, sen mukaan kuin yhteisesti sovitaan, muun valtuutetun henkilöstön käyttöön. USA:n joukkojen viranomaiset saavat tarjota ja ylläpitää edellä mainittuja asevoimille tarkoitettuja palveluja itse tai hankintasopimuksella. Suomi ei vaadi lupia, tarkastuksia eikä muuta valvontaa näiden asevoimille tarkoitettujen palvelujen sääntelemiseksi. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä näiden palvelujen yhteydessä mahdollisesti ilmenevissä kysymyksissä.
2. USA:n joukot voivat tehdä rahoituslaitosten kanssa sopimuksia pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoamisesta Suomen alueella USA:n joukkojen ja niiden jäsenten sekä näiden huollettavien ja USA:n sopimustoimittajien yksinomaiseen käyttöön.
3. Tässä artiklassa tarkoitettuihin palveluihin ja organisaatioihin sovelletaan samoja vero- ja tullivapautuksia kuin USA:n joukkoihin. Näitä palveluja ja organisaatioita ylläpidettäessä ja tarjottaessa noudatetaan sovellettavaa USA:n sääntelyä. Kyseisiä palvelujen tarjoajia ja organisaatioita ei vaadita kantamaan tai maksamaan veroja tai muita maksuja toimintaansa liittyvistä palveluista.
4. USA:n joukot toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet estääkseen Suomen alueelle tuotujen tai siellä hankittujen tavaroiden ja omaisuuden myymisen tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa palveluissa ja organisaatioissa henkilöille, joilla ei ole oikeutta asioida näissä palveluissa tai organisaatioissa.

22 ARTIKLA ASEVOIMIEN POSTITOIMIPAIKAT

1. Yhdysvallat voi perustaa, ylläpitää ja hoitaa asevoimien postitoimipaikkoja USA:n joukkojen jäsenten, näiden huollettavien, USA:n sopimustoimittajien ja, sen mukaan kuin yhteisesti sovitaan, muiden käytettäväksi.
2. Näistä postitoimipaikoista lähetettävä posti voidaan leimata USA:n leimoilla.
3. USA:n joukkojen virallista postia ei tarkasteta, tutkita eikä takavarikoida.
4. USA:n joukkojen viranomaiset toteuttavat asevoimien postitoimipaikoissa asianmukaiset ja tarvittavat toimenpiteet estääkseen maahantuontiin oikeutettuja käyttäjiä tuomasta tavaroita Suomen alueelle sääntöjen vastaisesti.

23 ARTIKLA VALUUTTA JA VALUUTANVAIHTO

1. USA:n joukoilla on oikeus tuoda maahan, viedä maasta ja käyttää USA:n valuuttaa ja Yhdysvaltojen valuutan määräisiä maksuvälineitä ilman määrällisiä rajoituksia.
2. USA:n joukkojen viranomaiset saavat jakaa ja vaihtaa USA:n joukkojen jäsenille ja näiden huollettaville seuraavien valuuttaa ja tämän valuutan määräisiä maksuvälineitä:
 - a) Amerikan yhdysvallat;
 - b) Suomi;
 - c) euroalue; ja
 - d) muu valtio siltä osin kuin on tarpeen luvallista matkustamista varten, mukaan lukien lomamatkat.
3. USA:n joukkojen jäsenet ja näiden huollettavat saavat
 - a) tuoda maahan ja viedä maasta USA:n valuuttaa ja Yhdysvaltojen valuutan määräisiä maksuvälineitä, ja
 - b) viedä Suomen alueelta mitä tahansa valuuttaa ja kyseisen valuutan määräisiä maksuvälineitä edellyttäen, että kyseiset USA:n joukot tai niiden jäsenten huollettavat ovat joko tuoneet nämä valuutat tai maksuvälineet Suomen alueelle tai saaneet nämä valuutat tai maksuvälineet USA:n joukoilta.

24 ARTIKLA TYÖNTEKO

1. Tämän sopimuksen 21 ja 22 artiklan mukaisia asevoimille tarkoitettuja palveluja suorittavat USA:n joukot ja organisaatiot saavat ottaa palvelukseen ja pitää palveluksessaan huollettavia sekä henkilöitä, joilla on lupa tehdä työtä Suomen alueella, ja ne saavat hallinnoida näiden henkilöiden työntekoa tämän artiklan mukaisesti. Huollettavilta ei vaadita lupaa tässä artiklassa tarkoitettua työntekoa varten.

2. USA:n joukot ja kyseiset organisaatiot määräävät palvelussuhteen ehdot noudattaen sovellettavia USA:n säädöksiä ja määräyksiä. Näissä palvelussuhteen ehdoissa kunnioitetaan olennaisia Suomen lainsäädännön säännöksiä työstä, kuten palkkatasosta, työturvallisuudesta ja säännöllisestä työajasta, niiltä osin ja sellaisin ehdoin, jotka eivät ole tämän sopimuksen tai USA:n joukkojen sotilaallisten vaatimusten vastaisia. USA:n joukot voivat irtisanoa paikalta palkatun siviilihenkilön palvelussuhteen turvallisuusnäkökohtien, sopimattoman menettelyn tai muiden operatiivisten vaatimusten perusteella. Yhdysvallat ei luovu mistään koskemattomuudesta, myöskään valtion koskemattomuudesta, tällaisen henkilöstön palvelussuhteen ollessa kyseessä.

25 ARTIKLA HANKINTAMENETTELYT

1. USA:n joukot voivat tehdä hankintasopimuksia tavaroiden, materiaalin, tarvikkeiden, kaluston ja palvelujen (mukaan lukien rakentaminen) toimittamisesta tai suorittamisesta Suomen alueella ilman rajoituksia sopimustoimittajan valinnan, hankkijan tai tavarat, materiaalin, tarvikkeet, kaluston tai palvelut toimittavan henkilön suhteen. Tarjoukset näitä hankintasopimuksia varten pyydetään ja sopimukset tehdään ja niitä hallinnoidaan USA:n säästösten ja määräysten mukaisesti. Tarjoajille ja sopimustoimittajille ilmoitetaan selvästi tarjouspyyntö- ja sopimusasiakirjoissa, mitä säästöksiä ja määräyksiä sovelletaan. Osapuolet ottavat huomioon toistensa vaatimukset, jotka koskevat niiden hankintasopimuksia tavaroiden, materiaalin, tarvikkeiden, kaluston tai palvelujen hankkimiseksi.

2. Suomi myöntää USA:n joukoille tavaroiden, palvelujen ja yleishyödyllisten palvelujen hankinnassa vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin Suomen puolustusvoimille.

26 ARTIKLA USA:N SOPIMUSTOIMITTAJIEN ASEMA

USA:n sopimustoimittajiin ei sovelleta Suomen säädöksiä ja määräyksiä niiden palvelussuhteen ehtojen osalta, joiden mukaisesti nämä sopimustoimittajat tekevät työtä USA:n joukkojen kanssa tehtyjen hankintasopimusten perusteella, eikä siltä osin kuin on kyse yritysten ja yhteisöjen luvituksesta ja rekisteröinnistä yksinomaan tavaroiden ja palvelujen toimittamiseksi USA:n joukoille Suomen alueella. Nämä sopimustoimittajat vapautetaan myös kaikista veroista, mukaan lukien yhteisö- ja valmisteverot, jotka perustuvat yksinomaan tavaroiden tai palvelujen toimittamiseen USA:n joukoille tai tilojen rakentamiseen niille. Suomi ja sen paikalliset viranomaiset eivät myöskään määrää näille sopimustoimittajille minkäänlaista veroa tuloista tai voitoista siltä osin kuin ne saadaan USA:n joukkojen kanssa tehdyn hankintasopimuksen tai alihankintasopimuksen perusteella.

27 ARTIKLA

YMPÄRISTÖ, KANSANTERVEYS JA TURVALLISUUS

1. Osapuolet sopivat panevansa tämän sopimuksen täytäntöön noudattaen Suomen luonnonympäristön ja kansanterveyden suojelua, myös eläin- ja kasvitautien torjuntaa, sekä turvallisuuden suojelua ja pyrkivänsä ympäristönsuojelun, kansanterveyden ja turvallisuuden suhteen pikemminkin ennalta ehkäisevään kuin reaktiiviseen lähestymistapaan. Tässä tarkoituksessa osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä varmistaakseen, että mahdollisesti syntyvät ongelmat, mukaan lukien ongelmat, jotka liittyvät vaarallisten jätteiden tai vaarallisten aineiden pääsyyn ympäristöön, käsitellään viipymättä, jotta saadaan estetyksi pysyvät ympäristövahingot sekä kansanterveyden ja turvallisuuden vaarantuminen. Toteuttaessaan toimintaperiaatteitaan Yhdysvallat kunnioittaa sovellettavaa Suomen ympäristö-, terveys- ja turvallisuuslainsäädäntöä. Suomi vahvistaa, että sen toimintaperiaatteena on panna ympäristöä, terveyttä ja turvallisuutta koskevat säädökset, määräykset ja vaatimukset täytäntöön ottaen asianmukaisesti huomioon USA:n joukkojen, niiden jäsenten huollettavien ja USA:n sopimustoimittajien terveyden ja turvallisuuden. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä asioissa, jotka koskevat ympäristöä, kansanterveyttä ja turvallisuutta.

2. Avustaakseen ympäristön kannalta asianmukaisessa vaarallisten jätteiden käsittelyssä Suomi nimeää toimivaltaisen viranomaisen niitä ilmoituksiaan varten, joita Baselissa 22 päivänä maaliskuuta 1989 tehty vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus ja sen täytäntöönpanolainsäädäntö edellyttävät. USA:n joukot antavat tiedot, jotka Suomi tarvitsee näiden velvoitteiden noudattamiseksi.

28 ARTIKLA

YLEISHYÖDYLLISET PALVELUT JA VIESTINTÄYHTEYDET

1. USA:n joukkojen, USA:n sopimustoimittajien ja suomalaisten sopimustoimittajien sallitaan käyttää vettä, sähköä ja muita yleishyödyllisiä palveluja vähintään yhtä edullisilla ehdoilla, mukaan lukien taksat ja maksut, kuin ne ehdot, joita sovelletaan Suomen puolustusvoimiin tai Suomen valtioon vastaavissa olosuhteissa, ja tämän sopimuksen 16 artiklan mukaisesti ilman veroja ja muita valtion perimiä maksuja. USA:n joukkojen kulut vastaavat niiden suhteellista osuutta kyseisten yleishyödyllisten palvelujen käytöstä.

2. Osapuolet ovat tietoisia siitä, että USA:n joukoilla voi olla tarvetta käyttää radiotaajuuksia. Yhdysvaltojen sallitaan käyttää omia televiestintäjärjestelmiään sen "televiestinnän" määritelmän mukaisesti, joka on vuonna 1992 tehdyssä Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjassa ja Kansainvälisen televiestintäliiton yleissopimuksessa. Tähän sisältyy oikeus käyttää sellaisia keinoja ja palveluja, jotka tarvitaan varmistamaan täysi valmius käyttää televiestintäjärjestelmiä, sekä oikeus käyttää tarvittavia radiotaajuuksia tähän tarkoitukseen. Radiotaajuuksien käyttö on Yhdysvalloille maksutonta. USA:n joukot pyrkivät kaikin kohtuullisin toimin yhteensovittamaan taajuuksien käytön ennakolta Suomen toimeenpanijan kanssa.

29 ARTIKLA TÄYTÄNTÖÖNPANO JA RIIDAT

1. Kaikki tämän sopimuksen mukaiset velvollisuudet täytetään sen mukaan, onko kyseisiin tarkoituksiin osoitettuja määrärahoja käytettävissä.
2. Tämän sopimuksen täytäntöönpanon edistämiseksi osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti vaihtaa keskenään tietoja, myös henkilötietoja, jos se on tarpeellista ja asianmukaista. Tähän sopimukseen perustuvan toiminnan yhteydessä vaihdettavat tiedot, myös henkilötiedot, on tarkoitettu puolustus- ja turvallisuusyhteistyön tehostamiseen. Osapuolet suojaavat toiselta osapuolelta saadut tiedot noudattaen välillään sovellettavia kansainvälisiä sopimuksia sekä kansallisia säädöksiään ja määräyksiään.
3. Tarvittaessa osapuolet tai niiden toimeenpanijat voivat tehdä täytäntöönpanosopimuksia tai järjestelyjä tämän sopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi.
4. Osapuolten toimeenpanijat neuvottelevat tarvittaessa keskenään varmistaakseen tämän sopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon. Toimeenpanijat laativat menettelyt, joita sovelletaan niiden henkilöstöjen välisissä neuvotteluissa kaikista tämän sopimuksen tehokasta täytäntöönpanoa koskevista asioista.
5. Tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat riidat ratkaistaan mahdollisimman alhaisella tasolla ja saatetaan tarvittaessa toimeenpanijoiden käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Ne riidat, joita toimeenpanijat eivät voi ratkaista, saatetaan tarvittaessa osapuolten neuvoteltavaksi ja ratkaistavaksi.
6. Riitoja ja muita tämän sopimuksen mukaan neuvottelemalla ratkaistavia asioita ei saateta kansallisen eikä kansainvälisen tuomioistuimen, ratkaisuelimen tai vastaavan elimen eikä muun kolmannen osapuolen ratkaistavaksi.

30 ARTIKLA
VOIMAANTULO, MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

1. Tämä sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä laskettuna jälkimmäisen sellaisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, että ne ovat saattaneet päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä.
2. Tätä sopimusta voidaan muuttaa osapuolten kirjallisella sopimuksella.
3. Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen (10) vuotta. Ensimmäisen voimassaoloajan jälkeen sopimus on edelleen voimassa, mutta kumpikin osapuoli voi irtisanoa sen ilmoittamalla irtisanomisesta toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattiteitse yhtä (1) vuotta aiemmin.
4. Tämän sopimuksen liite A on sopimuksen erottamaton osa, ja sitä voidaan muuttaa osapuolten tai niiden toimeenpanijoiden kirjallisella suostumuksella.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty _____ ssa _____ päivänä _____ kuuta 2023 kahtena kappaleena suomen ja englannin kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN
PUOLESTA

AMERIKAN YHDYSVALTOJEN
HALLITUKSEN PUOLESTA

LIITE A

Sovitut tilat ja alueet

- Ivalo, Rajavartiolaitoksen kasarmialueet (sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävien hoitamiseen varatut tilat ja alueet)
- Kuopio-Rissala, Karjalan lennoston lentotukikohta
- Niinisalon varuskunta-alue ja Pohjankangas-Hämeen kangas harjoitusalueet
- Parkanon varastoalue
- Raaseporin varuskunta-alue ja Syndalenin harjoitusalue
- Rovajärven harjoitusalue mukaan lukien Misin varastoalue
- Rovaniemi, Lapin lennoston lentotukikohta ja Jääkäriprikaatin varuskunta-alue
- Skinnarvikin varastoalue
- Tammelan varastoalue
- Tampere-Pirkkala, Satakunnan lennoston lentotukikohta
- Tervolan varastoalue
- Jyväskylä-Tikkakoski, Ilmasotakoulun lentotukikohta
- Upinniemen laivastotukikohta ja varuskunta-alue Kirkkonummella mukaan lukien Russarö
- Veitsiluodon varastoalue
- Vekaranjärven varuskunta-alue ja Pahkajärven harjoitusalue